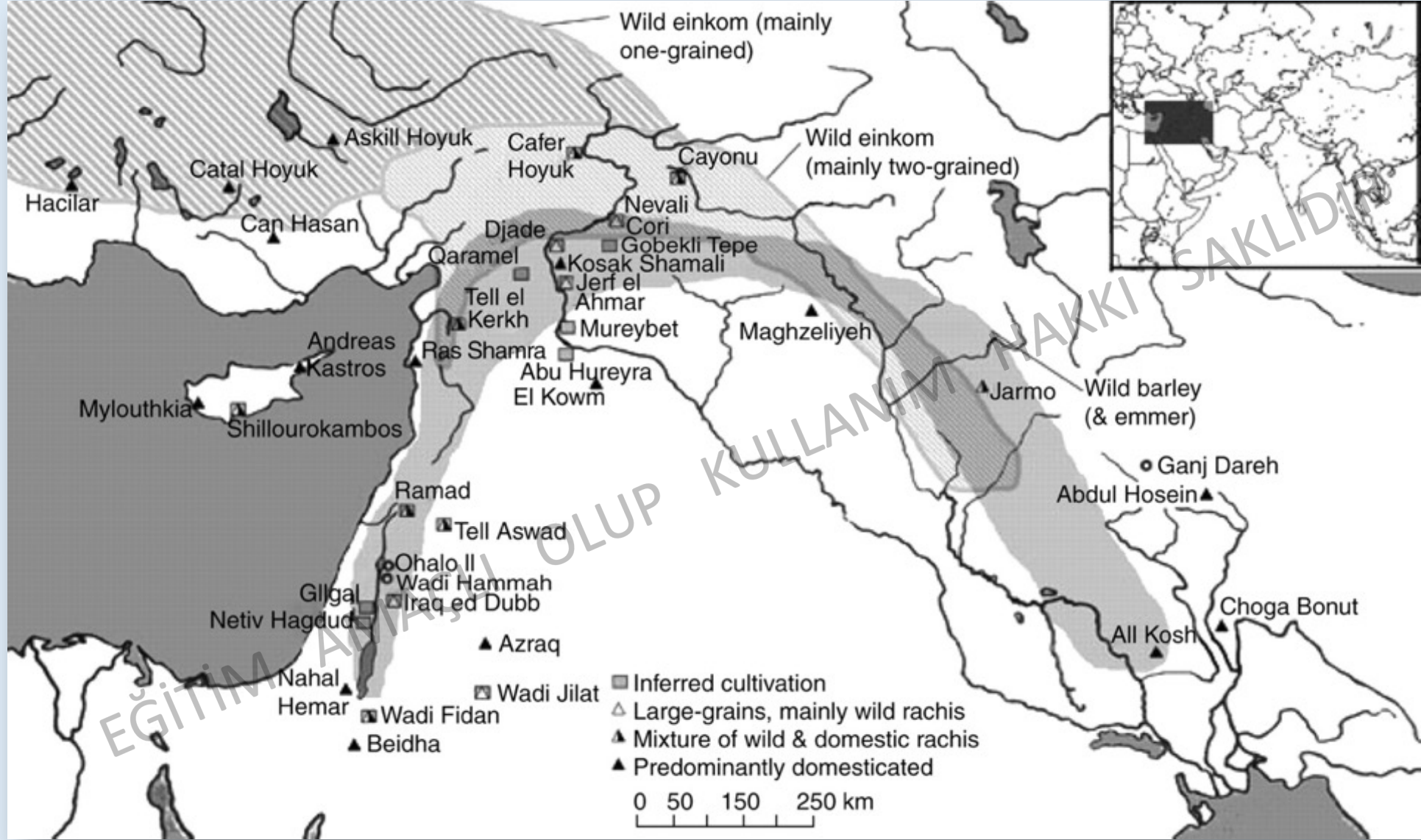

5. BÖLÜM
ÇANAK ÇÖMLEKSİZ NEOLİTİK DÖNEM
VE
ÇANAK ÇÖMLEKLİ DÖNEME GEÇİŞ

BAHSİ GEÇEN YERLEŞİMLERİN KONUMLARI

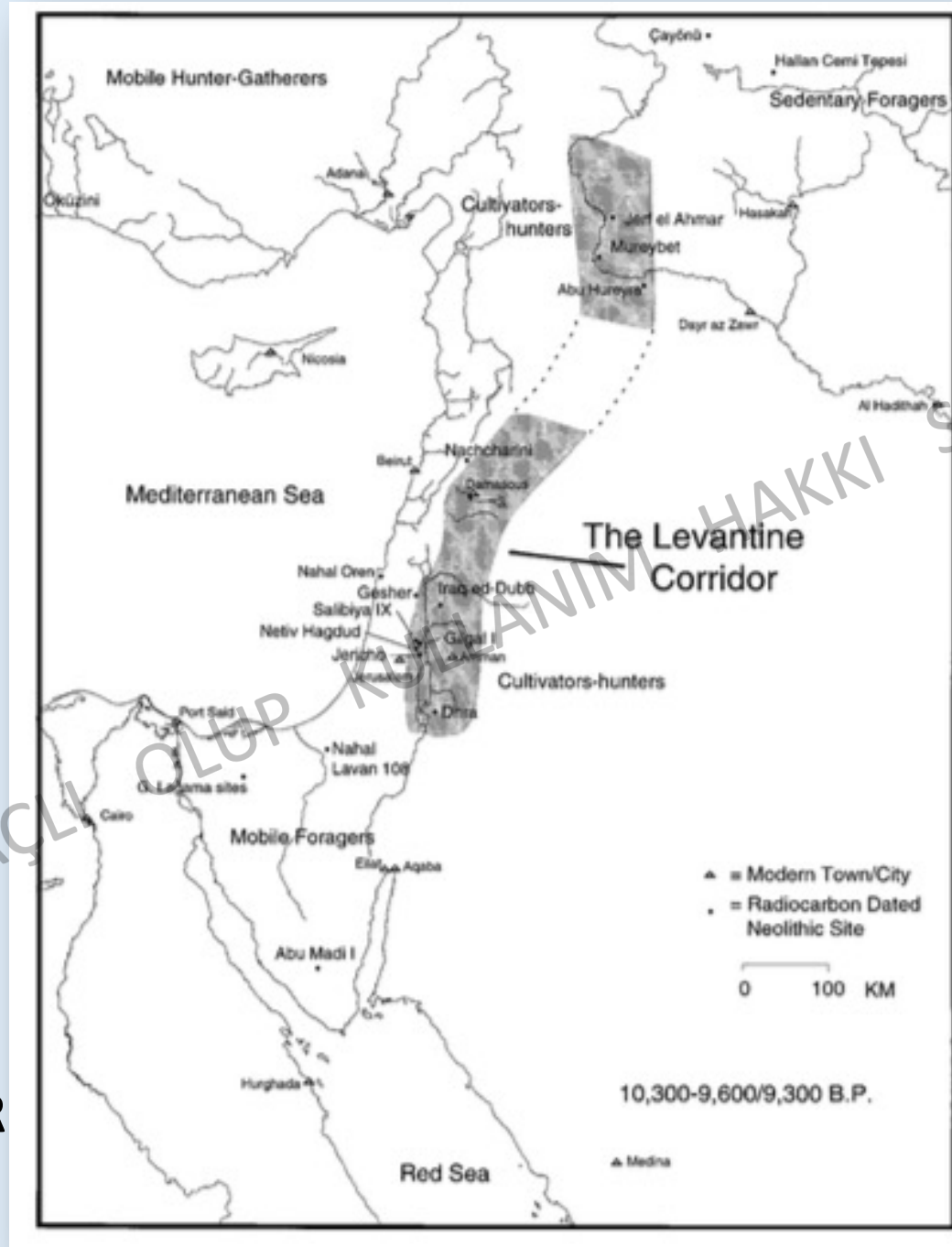
**LEVANT KORİDORU OLARAK
ADLANDIRILAN COĞRAFI
ŞERİTTE YER ALAN
ÇANAK ÇÖMLEKSİZ
DÖNEMİN İLK SAFHASINA
AİT YERLEŞİMLER**

VE

**BÖLGEDE SOSYO-EKONOMİK
AÇIDAN ÖNEM
TAŞIYAN YERLEŞİMLER
BURADADIR**

**AYRICA MODERN İNSANIN
İZLERİNİN DE
YİNE BURADA**

BULUNDUĞU TESPİT EDİLMİŞTİR

**Lübnan'daki Ksâr 'Akil
kaya sığınağında bulunan
deniz kabuklarının birçok
farklı yöntem
kullanılarak yapılan
analizi, Üst Paleolitik
aletleri kullanan modern
insanların en az 45,900
yıl önce Levant'ta
bulduğunu kanıtladı.
Ksâr 'Akil Orta Doğu'da
Üst Paleolitik aletlerle
ilişkilendirilen modern
insan fosillerinin
bulduğu az sayıdaki
yerleşimden biridir.**

9.500 - 8.800 calBC

P2B

ARTIK
NEOLİTİK'İN
ERKEN
SAFHALARINA
GEÇİYORUZ
PPNA
(ÇÇNA)'DAN
SONRA
PPNB
(ÇÇN)
SAFHASI
BÖLGEDE
KARŞIMIZA
ÇIKACAK

Figure 13. Pre-pottery Neolithic A female figurines from Mureybet (1-3,5) and Netiv Hagdud (4). Note that they are in two positions, sitting (2,4) and standing (1,3,5) (after Cauvin¹⁵⁸; Bar-Yosef and Gopher¹²⁹).

PPN ERKEN SAFHAYA
AİT KADIN FİGÜRLERİ;
MUREYBET :1-3,5

NETIV HAGDUD: 4

2,4 OTURUR POZİSYONDA

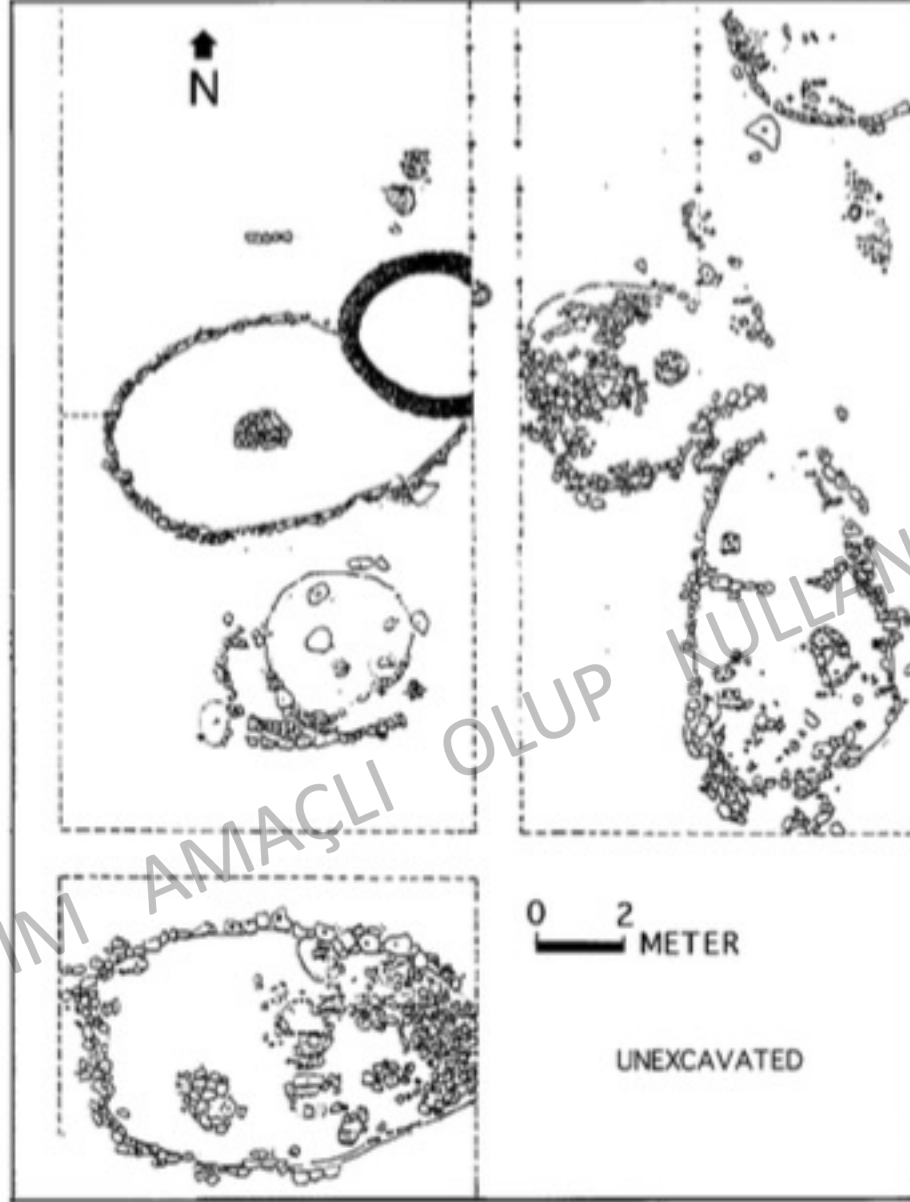
1, 3, 5: AYAKTA DURU POZİSYONDA DİR

DAHA SONRA GEÇ NEOLİTİK DÖNEMDE
BU İKİ POZİSYON ÇIPLAK KADIN
TASVİRLERİNDE GÖRÜLMEMEYE
DEVAM EDECEKTİR

(BKNZ. ANADOLU'DA ÇATALHÖYÜK)

CAUVIN, BAR-YOSEF VE GOPHER
(GÖRSELLER)

NETİV
HAGDUD'DA
KAZILAN
ÇUKUR
EVLERDEN
KOYU RENKLİ
ÇİZİMDEKİ YAPI
ÇAMUR TUĞLA
İLE YAPILMIŞ VE
BÜYÜK
BOYUTLU BİR
SILO
OLMALIDIR

Netiv Ha'Gdud, İsrail,
PPNA, 10.8X9 cm, 3.6
cm.

CERİHO

(TEL ES- SULTAN)
ERİHA/JERİCHO/CERİKO

**CERİHO, BÖLGEMİZİN ÖNEMLİ
VE ADI GEÇEN MERKEZLERİNDİR**

Bu dönem için önemli yerleşim Ürdün vadisindeki Ceriho'dur (Tel es-Sultan). Yerleşimin başlangıcı M.Ö.9000'e kadar iner.

Ürdün Vadisinde, bugünkü Ceriho Vahasının (er-Riha) kuzeybatısındadır. Judea Dağlarının doğusunda yer alır. Büyük Afrika Rift Vadisinde yer alan bir yerleşim. Kutsal kitapda adı geçen kentlerden. Numbers (22:1, 26:3), Joshua (2:1-3, 5:13, 6:26).

Kutsal kitapta adının geçmesi nedeniyle Ceriho, yaklaşık 1500 yıl öncesinden beri ilgi kaynağıdır.

İlk kazılar, 1868 yılında **Charles Warren** tarafından yapılmıştır. **Ernst Sellin ve Carl Watzinger** 1907 ve 1909 yılları arasında, **John Garstang** ise 1930-1936 yılları arasında Tel es-Sultan ve Tulul Ebu el-'Alayik'te kazılar yapmışlardır. Daha modern teknikler kullanılarak yapılan araştırmalar, 1952 ve 1958 yılları arasında **Kathleen Kenyon** tarafından yapılmıştır. **Lorenzo Nigro ve Nicolò Marchetti** 1997-2000 yıllarında kazılar gerçekleştirmiştir. 2009'dan beri yürütülen İtalya-Filistin ortak arkeolojik kazı ve restorasyon çalışması, 2015 yılından itibaren **Lorenzo Nigro, Hamdan Taha ve Jihad Yasine** yönetiminde Roma "La Sapienza" Üniversitesi ve Filistinli MOTA-DACH tarafından yeniden başlatılmıştır. İtalya-Filistin Ortak Kazı Çalışmaları 20 sene içinde (1997-2017) 13 kez yürütülmüştür.

CERİHO

J.GARSTANG

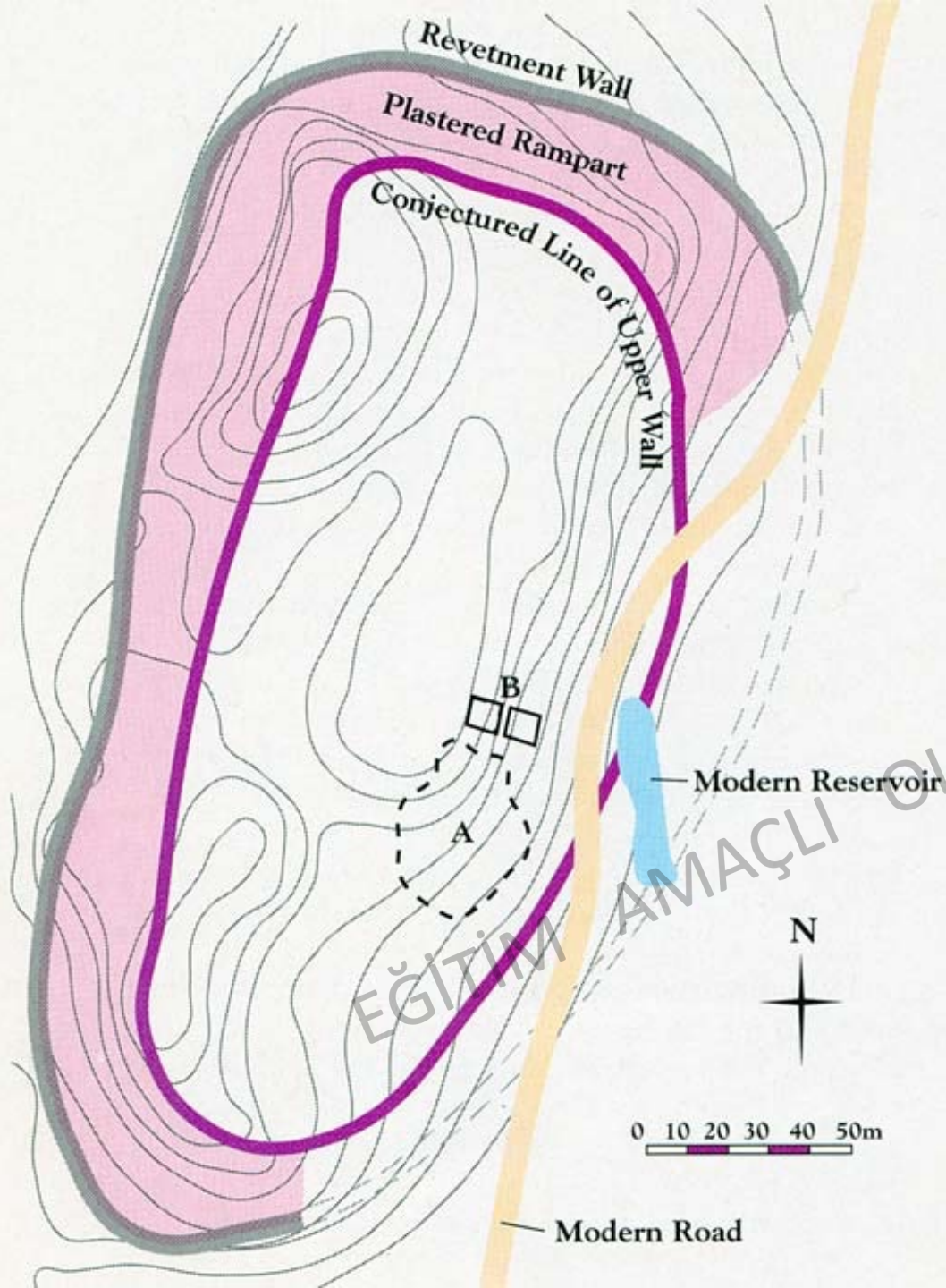
K.KENYON

CERİHO

IA	10200 - 9700
IB, IIA, IIB	9700 - 9300
IIIA, IIIB	9300 - 8600
IVA	8600 - 6200
IVB	8200 - 8000

Ceriho Topografik Plan

**CERİHO KAZISINDAN
AYRINTI**

**KAFATASI
VEYA
ATA KÜLTÜ
OLARAK TANIMLADIĞIMIZ
KÜLT UYGULAMASI
İLE
CERİHO'DA DA
KARŞILAŞIYORUZ**

Ceriho

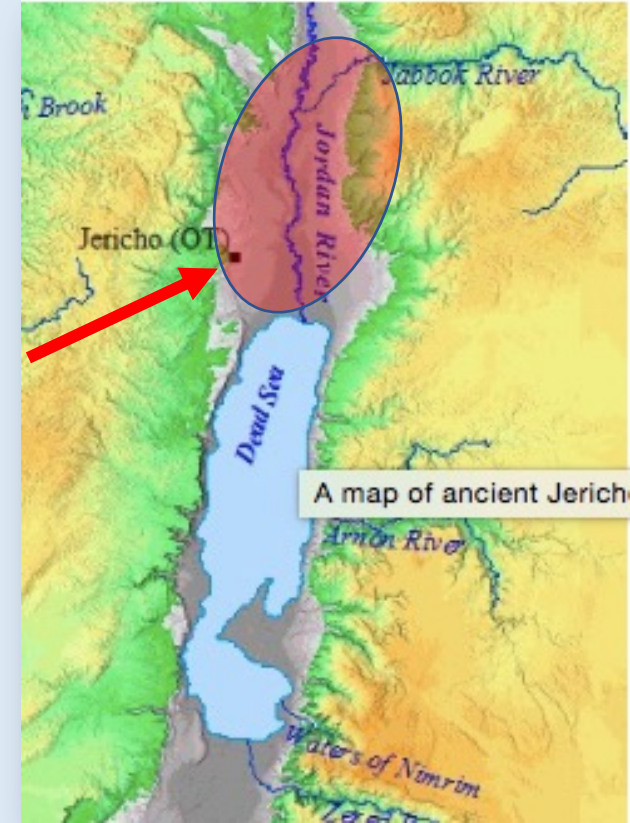
Çanak çömleksiz döneme ait bu killendirilmiş kafatasının gözleri deniz kabuğu ile kaplıdır. Bazen alt çene iskelete bağlı kalıyor. Bir çocuğa ait olduğu tespit edilmiş.

**BU LİNKTEKİ
VIDEO'YU
İZLEMENİZİ
TAVSİYE EDERİM:**

**[https://youtu.be/b
MZWsm687MY](https://youtu.be/MZWsm687MY)**

Yaşam yaklaşık 5 m. çapındaki kulübelerde sürdürülüyor. Bu kulübeler daha önceki dönemlerde de olduğu gibi toprağa gömülüdür. Burada üstü yuvarlatılmış kerpiç kullanılmış. Ceriho'nun protoneolitik dönemi 25 tabakayı kapsar.

Yer aldığı vaha deniz yüzeyinin 200 m. aşağıdadır. Avcılık devam ediyor. Yerleşik tarıma geçilmiş. Protoneolitik dönemde yerleşim taş surlar ve kayaların içine oyulmuş hendekle çevrili idi. Yerleşim yuvarlak kulübelerden oluşuyor. Yaklaşık 3 hektarlık bir alanı kapsar. Nüfusun 1500 lere ulaştığı tahmin edilmektedir.

Bu yerleşim dönemine göre erken bir gelişim göstermiştir. «Aynı dönemde Ceriho yerleşiminin ulaştığı boyutlarda başka bir yerleşim yoktur» yorumu da yapılmıştır.

Cerihö'nün surlarının iç tarafına bitişik bir taş kule var.

10 m. çapındaki kulenin 8 metrelik bir kısmı bugün ayakta. Doğu kesiminde 1.7 m. lik bir kapı her biri tek taş bloktan 22 basamaklı bir merdivene açılır. Surda birden fazla onarım izi var.

Bu kulenin ne amaçlı olduğu şimdilik kesin olarak belirlenememiştir.

CERİHO

KULE

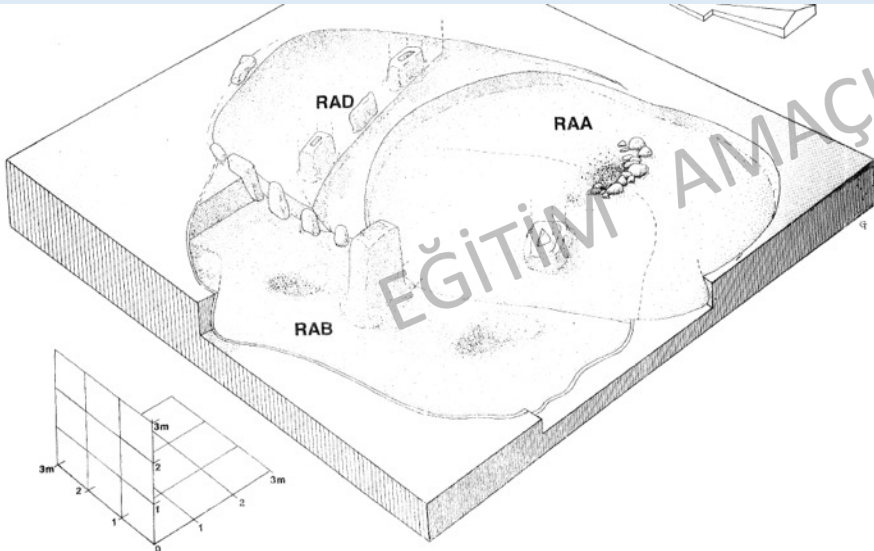
BAZI ARAŞTIRMACILARA
GÖRE O DÖNEMİN SUR
YAPISININ BURCU YA DA
KULESİDİR. KİMİ BİLİM
İNSANLARI BUNUN
BİR ATEŞ KULESİ VEYA
KÜLT AMAÇLI TÖRENSEL
BİR KULE OLDUĞUNU
DÜŞÜNMEKTEDİR.

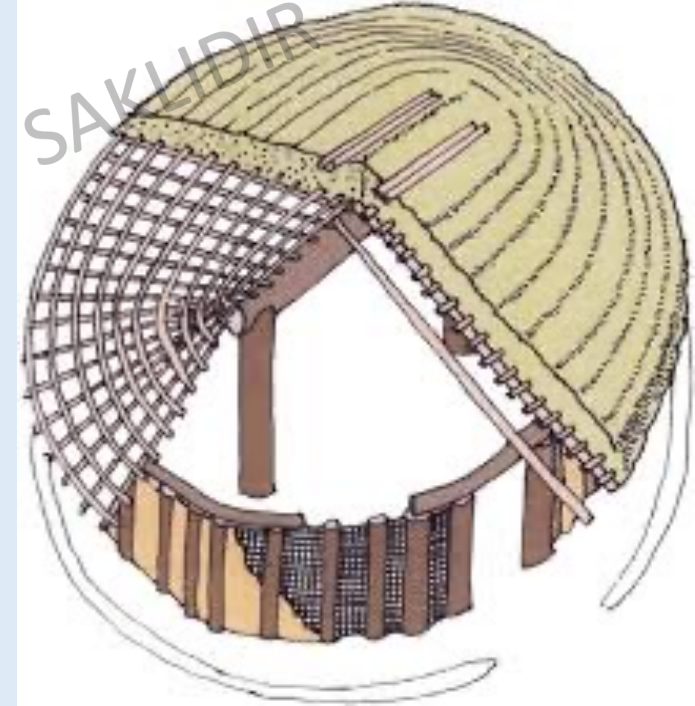
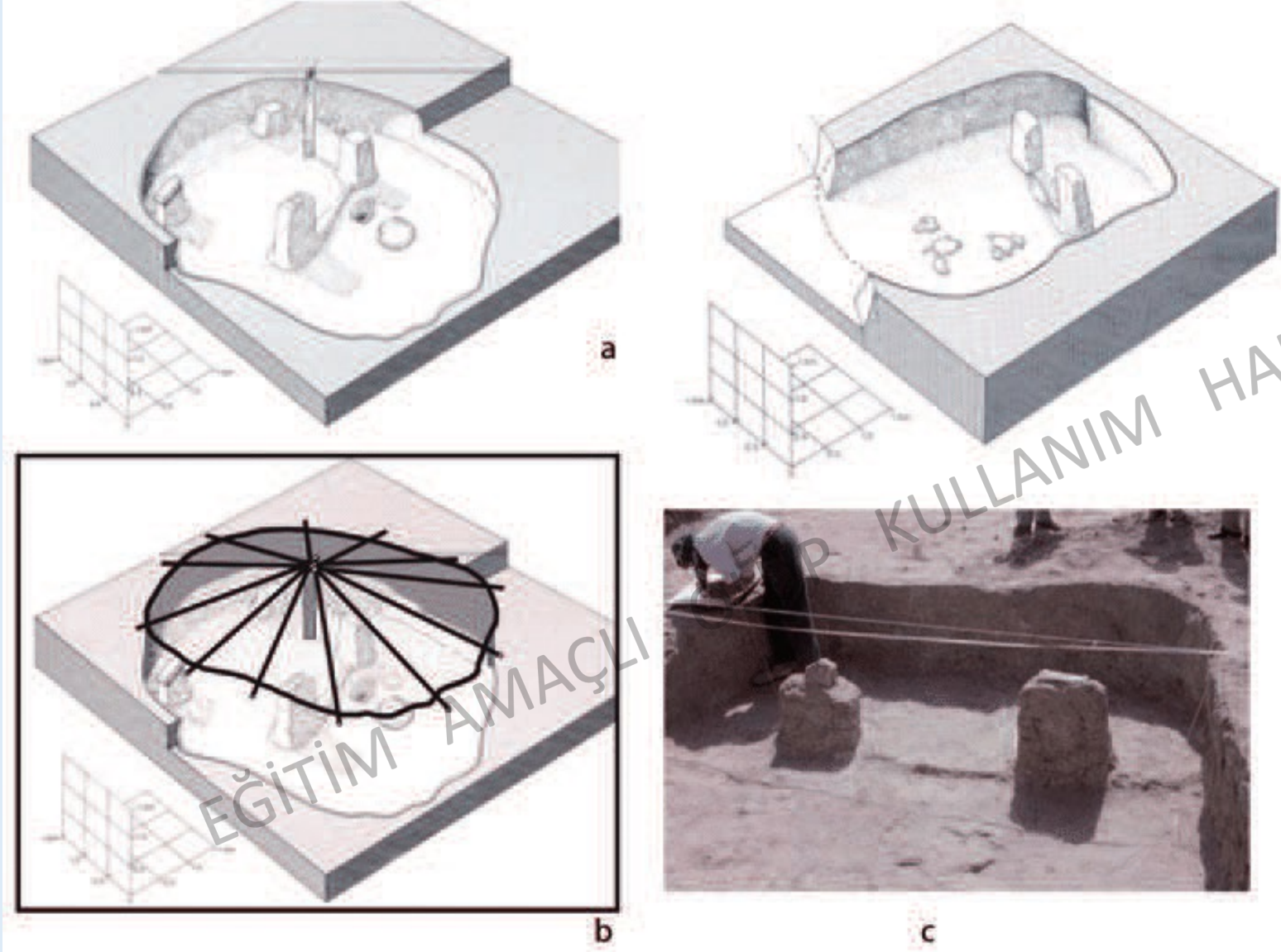
EĞİTİM

KERMEZ DERE

Tel Afar'ın yakınlarında yer almaktadır. Kermez Dere yerleşimi küçük, sadece 100X60 boyutlarındadır. İlk iskanında, yuvarlak planlı, yarı toprağa gömülü ve duvarları çamur sıvalı evler yerleşimin kuzey kesimine doğru kurulmuştur. Çıkan toprak ve günlük atıklar güneye doğru bir yerde yığın olarak korunmuş. Evlerin konumlarını yerleşimin güney kesimine taşıyarak, toplu haldeki birikintinin üzerine yer seviyesi altına daire veya dikdörtgen biçimli odalar oluşturmuşlar. Günlük yaşam için seçilen, kentin kuzey kesimi, kabaca inşa edilmiş ev serisinden ibaret durumda olup, dairevi taş yapıların amacı belirsiz kalmaktadır. Yerleşimin kuzey kesiminin yiyecek üretimi ve diğer içsel faaliyetler için kullanıldığı kabul ediliyor. Güneyde yiyecek işleme aletlerine ve bu tür araçlara rastlanmamıştır.

QERMEZ DERE YUVARLAK
PLANLI EV
AYRINTILARI

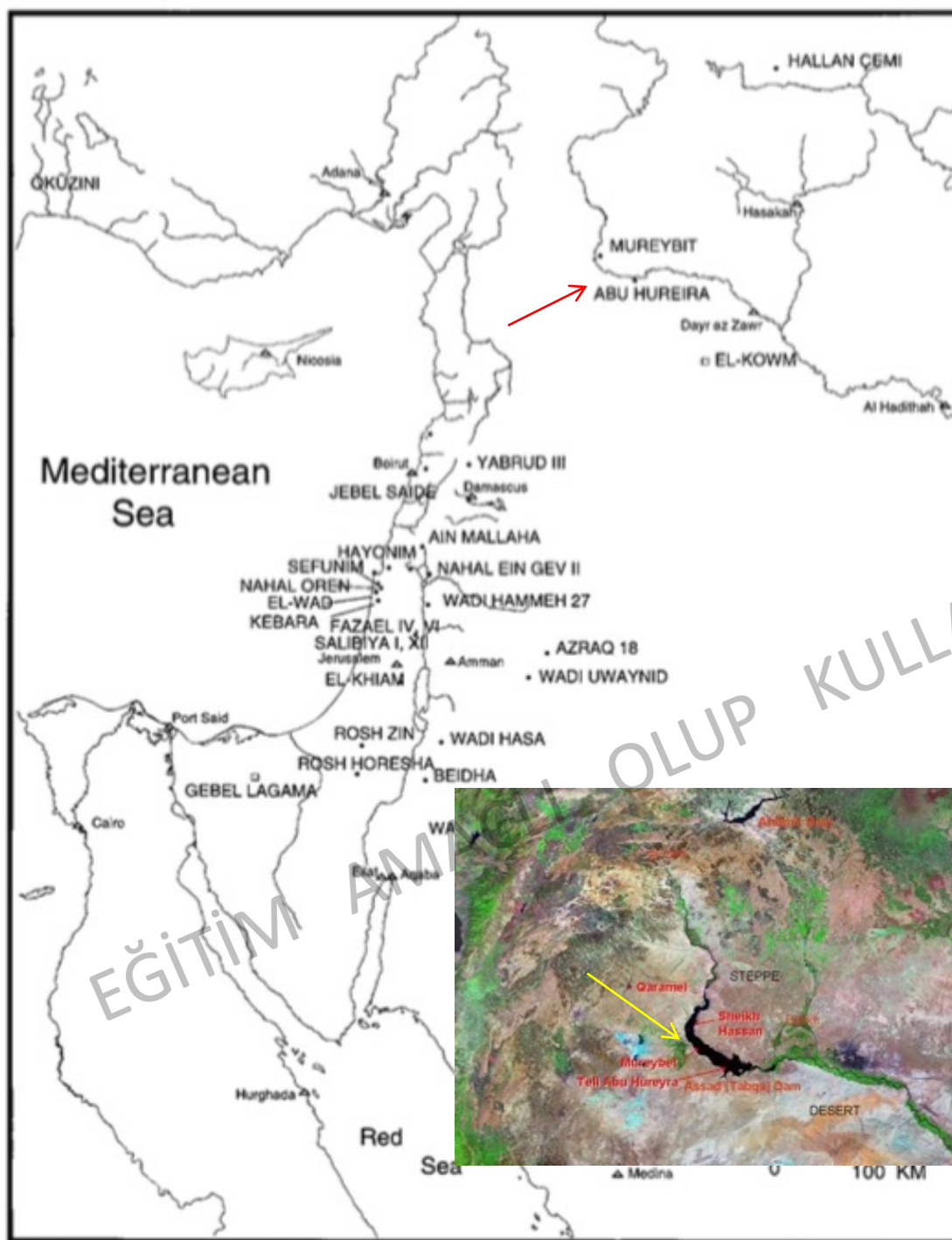

EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

MUREYBET

İlk kazılar 1964'de başladı. Şikago Üniversitesi, Oriental Institute'ten M. Van Loon tarafından yürütülen survey sırasında küçük bir çalışma yapıldı. 1971-1974'te te daha kapsamlı bir kazı, Fransız J. Cauvin tarafından sürdürüldü.

***ORTA FIRAT'IN SOL KIYISINDA YER ALAN VE DÖRT SAFHALI BİR YERLEŞİMDİR.**

***KAZILAR IV YERLEŞİM SEVİYESİNİ ORTAYA ÇIKARDI.**

***BUNLAR NATUFYAN'DAN PPNB'NİN ORTASINA KADAR OLAN ZAMAN DİLİMİNE AİTTİR.**

***BELİRLENEN M.Ö.10.200 – 8.000 TARİH DİLİMİ RADYOKARBON TARİHLEMELERİNE DAYANMAKTADIR.**

***Bilinen en eski ilkel yerleşimlerden birini temsil etmektedir.
İlk yerleşimin tarihi M.Ö.9.binin ortasına kadar inmektedir.**

***Yerleşim hemen hemen 2000 yıl devam eder. En eski sakinler Mureybit I'de yaşadılar. Bu dönemde steplerde vahşi hayvanlar avlandı.**

***Avlanan hayvanlar arasında gazel, onager ve keçiler yer alıyor. Nehirlerden balık ve midye avlanmış. Bazı bitkiler toplanmış; bunlar hububat türünden olup, buğday, arpa ve yulaftır.**

***I-IV. Tabakalarda Natufyan'dan PPNB'ye geçiş takip edilir.**

I. Safhada, sınırlı mimari kalıntı ortaya çıkartılmıştır. En eski safhaya ait olan evlerin taban zeminleri  adet çakıl taşıyla doldurulmuş çukurdan ibarettir.

Bunlar muhtemelen tanelerin o sert kabuklarını ayırmak için kullanılmıştır. Daha st tabakalarda 6 m. apında yuvarlak planlı mimari kalıntılar mevcut.

IA Natufyan yerleşim olarak kabul edilir. Ocak ve pişirme çukurları var.

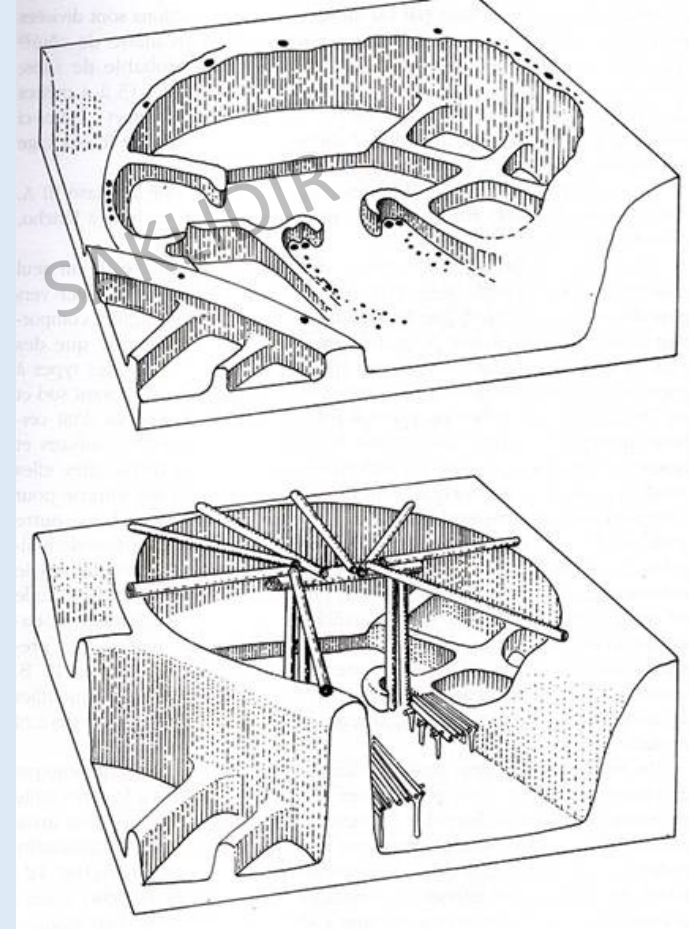
Çakmaktaşı aletler I. safha sakinlerince kullanılmış. Geometrik biçimli mikrolitler, kk bıçaklar kemik veya ahşap saplarla düzenlenmiş.

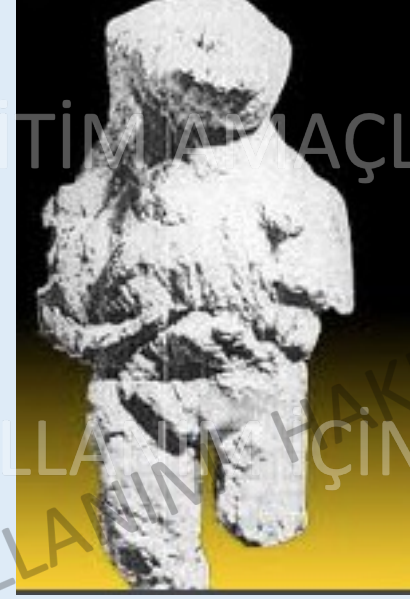
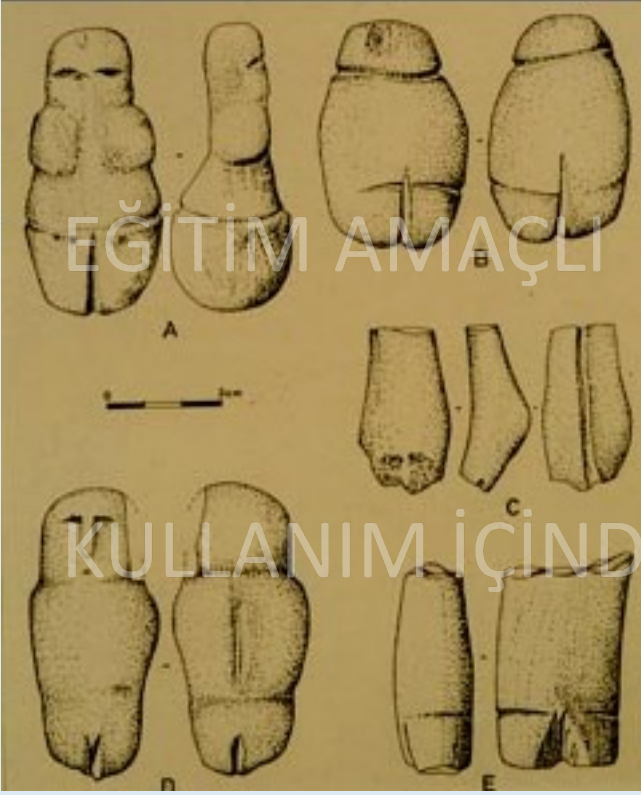
Bu aletler Filistin'de aynı Natuf dönemde kullanılan benzerleriyle kıyaslanabilir.

Mureybit II, 2-3 hektarlık alan kaplar. Hemen hemen Mureybit I'in iki misli kadar bir alan. Köy yerleşimi bu safhada gelişme göstermeye başlar.

Burada birçok yuvarlak ev mevcuttur. Bazen yer seviyesi altına bazen de yer seviyesine inşa edilmiş olan evler 3,4m. çapında, duvarlar sıkıştırılmış çamur veya kırmızı kilden yapılmış. Tavanı taşıyan ahşap dikmeler mevcut.

Broad-spectrum avcılığı ve toplayıcılık stratejileri (I.safhanın) devam ediyor. Bitkisel yiyeceklerin işlenmesi için birçok taş araçlar kullanılmış (El değirmenleri, havanlar, havan elleri ve taş kaplar) Bu noktada mikrolit üretimi azalmış, ok uçları yerlerini almıştır.

Ayrıca II.safhada boğa kültünü görüyoruz. Bu, yakındoğunun geç neolitik safhasında geneldir. Bir boğa boynuzu, bir evde kil platforma gömülmüştür. Bu yerleşimde ilk kez çıplak tanrıça mevcut.

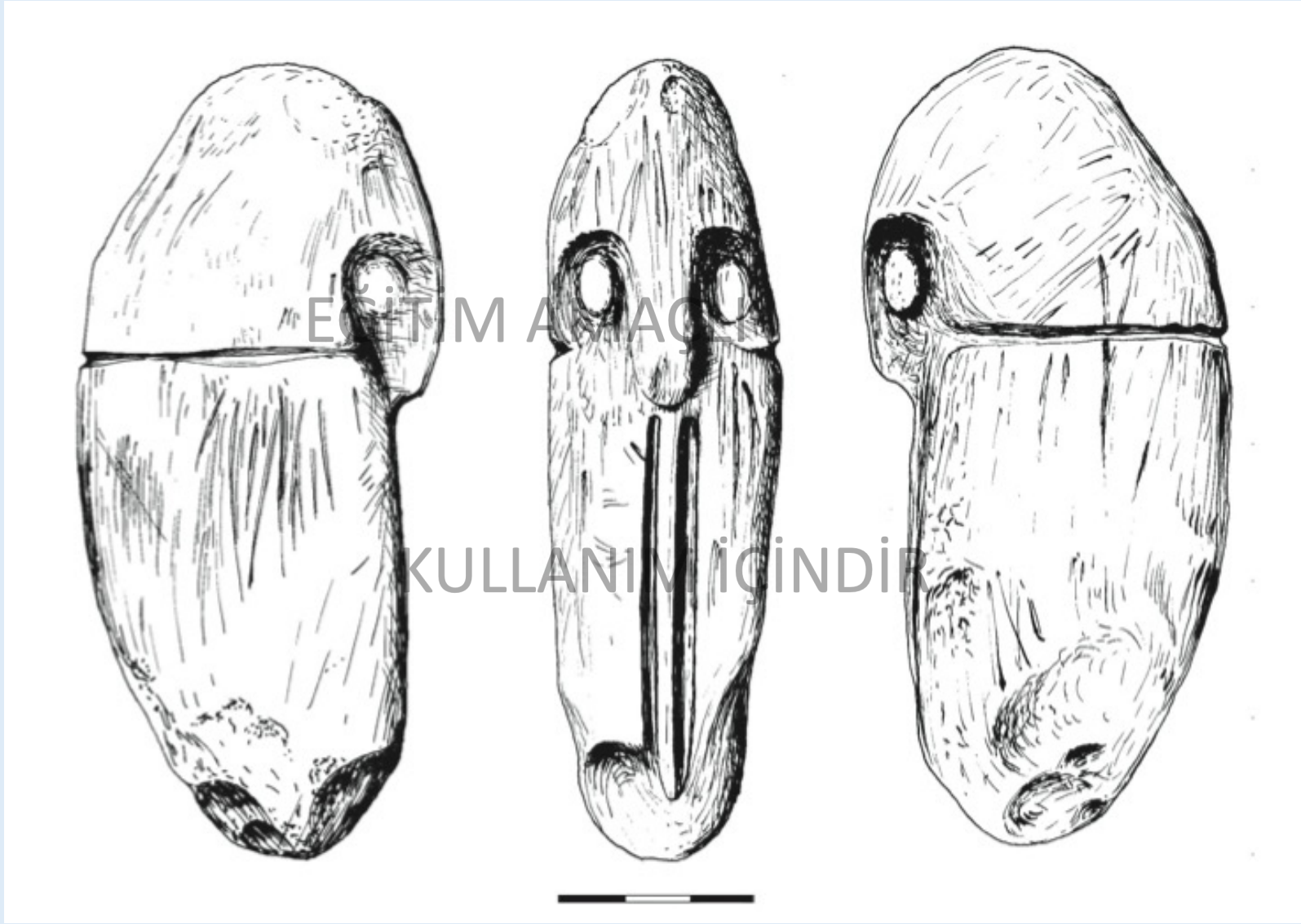
**Mureybet
Yuvarlak
Planlı
Yapı
Modeli**

Mureybit III ile beraber yiyecek tedarikinde gözle görülür bir değişme oluyor. Balıkçılık ve avcılık iyice azalır. Ziraat ortaya çıkıyor.

Yapılan polen analizleri bize bu bilgileri sağlıyor. Arkeolojik değişimler göze çarpıyor. Yuvarlak planlı evler devam ederken; bu evlerin bazılarında, iç kısımların duvarlarla bölüdüğü izlenmektedir.

Böylece dikdörtgen planlı odalar yaratılmaya başlanıyor. Dikdörtgen planlı yapılar da ilk kez burada görülmeye başlanıyor. Mureybit'in yuvarlak planlı evlerinden bir tanesinin duvarlarında en eski duvar boyası örneği yer alır.

En eski kavramı olarak; insan elinden çıkan bir yapıdaki en eski örnek alınmıştır. Geometrik desenli bir duvar boyasıdır. Süpriz olabilecek bir buluntu grubu da beş adet hafifçe pişirilmiş, kaba çanaktır. Daha sonra 1500 yıl boyunca bölgede seramik görülmez.

Mureybit IIIA

IV.safhada nispeten küçük ölçülü, dik hatlı, köşeli mimarinin devam ettiğini görüyoruz. Yeni bir anlayış ortaya çıkıyor: "kafatası kültü". İnsan iskeletleri mimari içinde yapının tabanı altına gömülmüş, kafatasları ise oda tabanı üzerinde ele geçmiştir. Aynı kafatası uygulamasına Jericho ve Ramad'da rastlıyoruz. Kafatası kültü yerleşik toplum olgusunun ortaya çıkmasıyla birlikte kendisini göstermiştir. Ataya tapma anlayışının bir şeklini temsil eder; insanlar sabit bir mekanda yaşamaya başlayınca ve mülk mirası söz konusu olunca ölen aile fertlerine karşı hürmet, mirascılar için önem kazanmış olmalıdır.

Mureybit 2000 yıllık devamlı bir iskandan sonra M.Ö.VII.yılın başlarında terk edilir. Yerleşim tarihi, erken neolitik dönemlerde yuvarlak mimariden, bölgesel dikdörtgen mimariye geçici sergiler.

Dikdörtgen yapılar, yerleşik ziraat toplumları ile bağlantılı iken, etnografik kayıtlarda bunların göçebe ve yarı göçebe avlayıcı ve toplayıcı gruplarla bağlantılı olduğunu göstermişti.

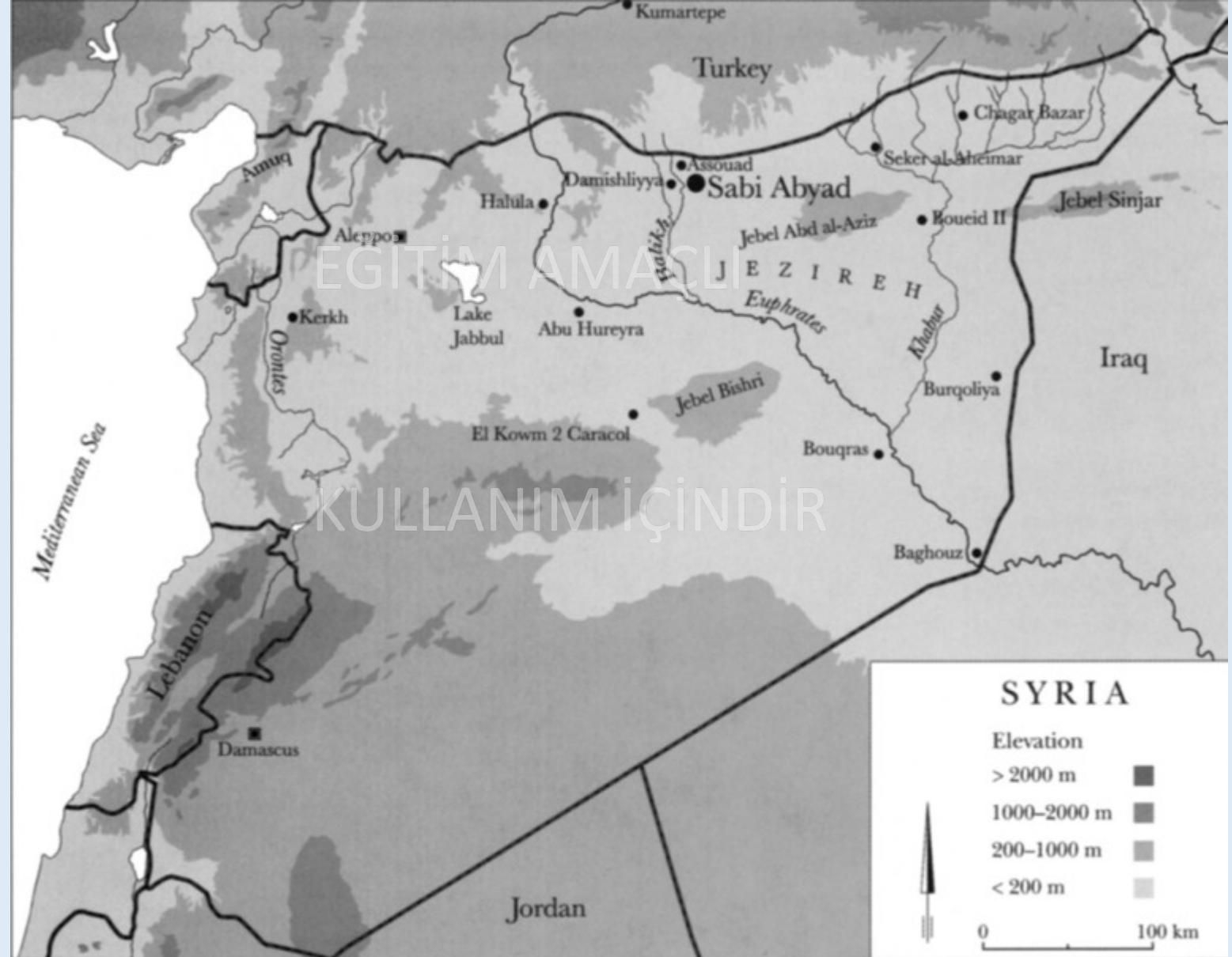
Yuvarlak kulübe yerleşiminde her yapı bir veya iki yetişkin tarafından kullanılmış, depo paylaşılmıştı.

Dikdörtgen ev topluluğunda çekirdek aile organize olmuş esas birimdi. Her ailenin bir deposu mevcuttu.

Yeni mimari elemanların dikdörtgen yapılara eklenmesi daha kolaydı (yeni doğanlar, aile kuranlar).

Mureybit'te vahşi bitkileri toplamaya başlayan fakat bitkilerin gelişmesinde aktif kontrol sağlayan en erken çiftçilerin ziraate kademeli olarak uyum sağlamanın belgelerini elde ediyoruz.

BUKRAŞ

Fırat'ın sağ kıyısında Der-ez-Zor'un 35 km. güneydoğusunda 4 safhalı M.Ö. 6400-5900.

BUKRAŞ

Mureybit'in terkedilmesini takip eden dönemde büyük köyler köşeli hatlar çok odalı evler levant bölgesinde yaygınlaştı. Bu tür köylerden dikkate değer bir rnek Bukraş'tır. Mureybit'ten 250km. aştığıda. 3 hektar bir alan kaplıyor. Binalar tek tipte kerpiç tuğlalardan yapılmış. Hygn zirvesindeki bir kazı alanında tipik bir ev planı mevcut. At nalı biçimli ocağı olan avlu, bir tarafından büyük bir oda ile (dikdörtgen) desteklenmiş. Diğer tarafta ise üç adet kare biçimli oda mevcut. Bu odaların içinde küçük fırınlar ve ambarlar var. (muhtemelen depolama veya mutfak boşluğu amaçlı). Ev duvarları genellikle kireç ile sıvanmış. Yerleşimin güneybatısında bir avlunun çevresinde bir seri dikdörtgen oda ve kare biçimli küçük odalarla çevrelenen avludan oluşan tipik ev planı mevcut. Evlerin büyük çoğunluğu ikamet amaçlı. 2 ev aşı boyası ile yapılmış duvar boyalarına sahip. Bir tanesi kireç sıva üzerine kuş sırası ihtiva ediyor.

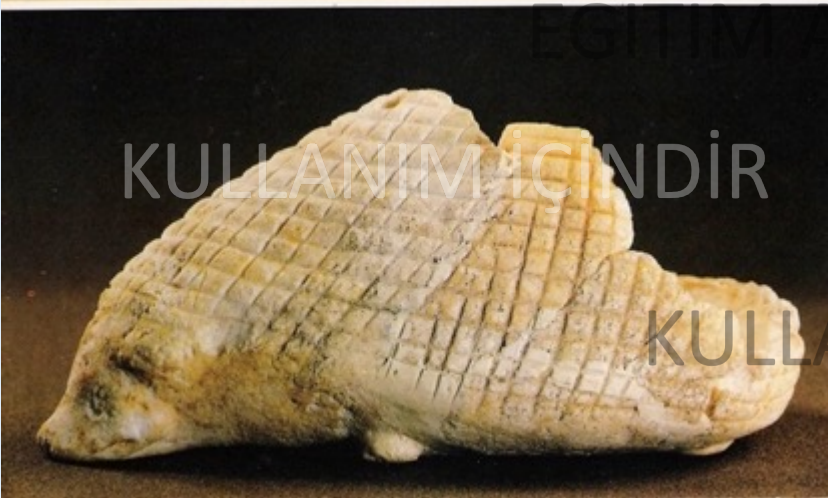
EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

EN ESKİ DUVAR BOYASI ÖRNEKLERİNDEN

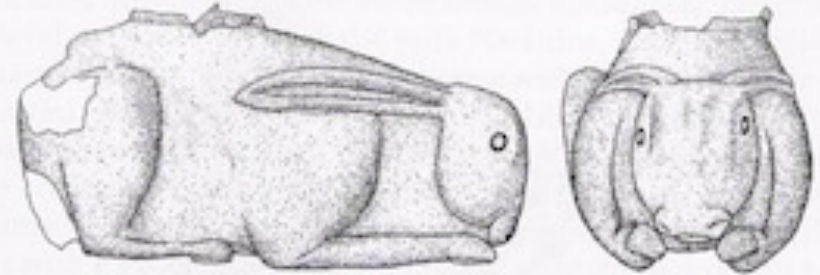
EĞİTİM AMAÇLI

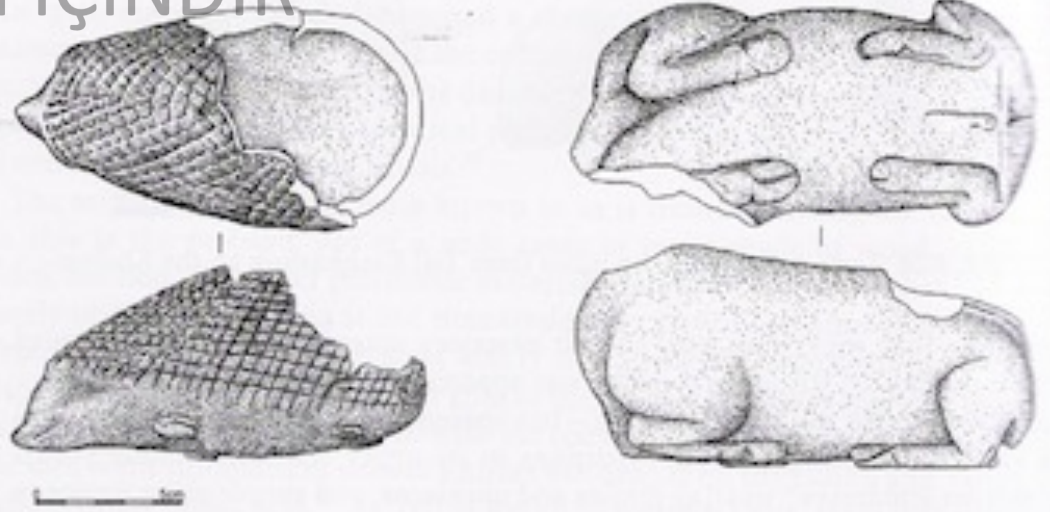
KULLANIM İÇİNDİR

BUKRAŞ

AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

EĞİTİM AMAÇLI

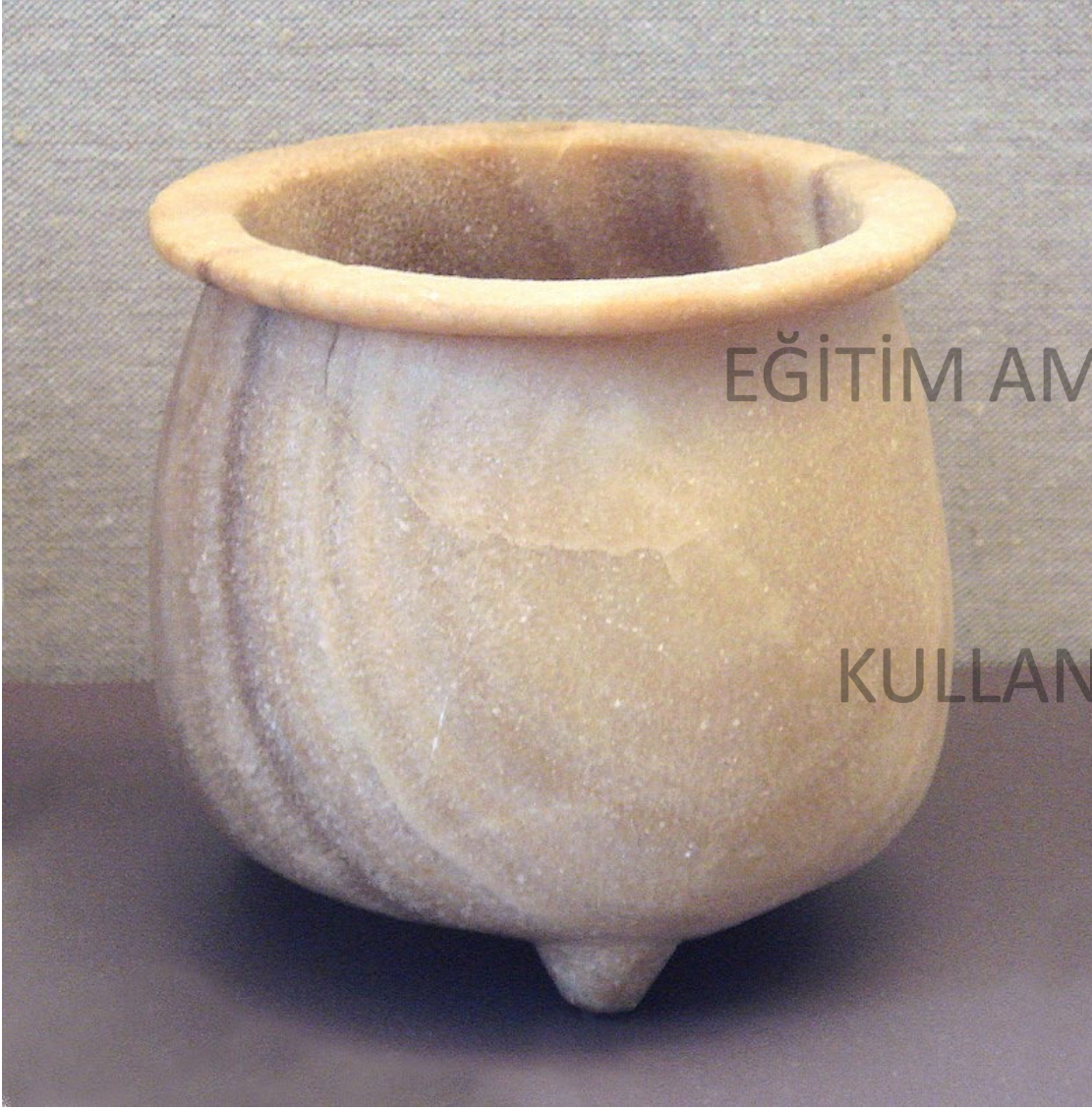
KULLANIM İÇİNDİR

EĞİTİM AMAÇLI

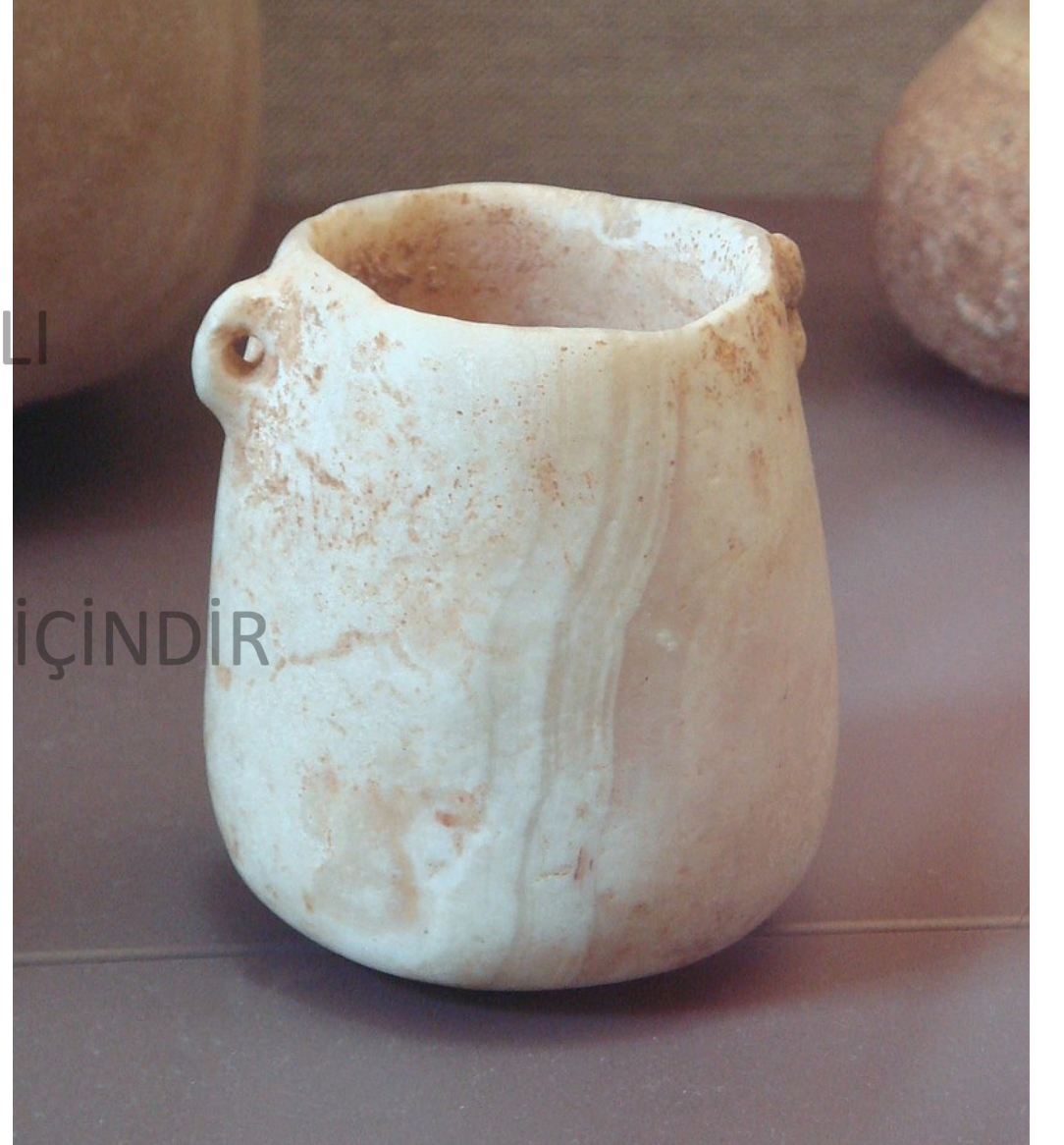
KULLANIM İÇİNDİR

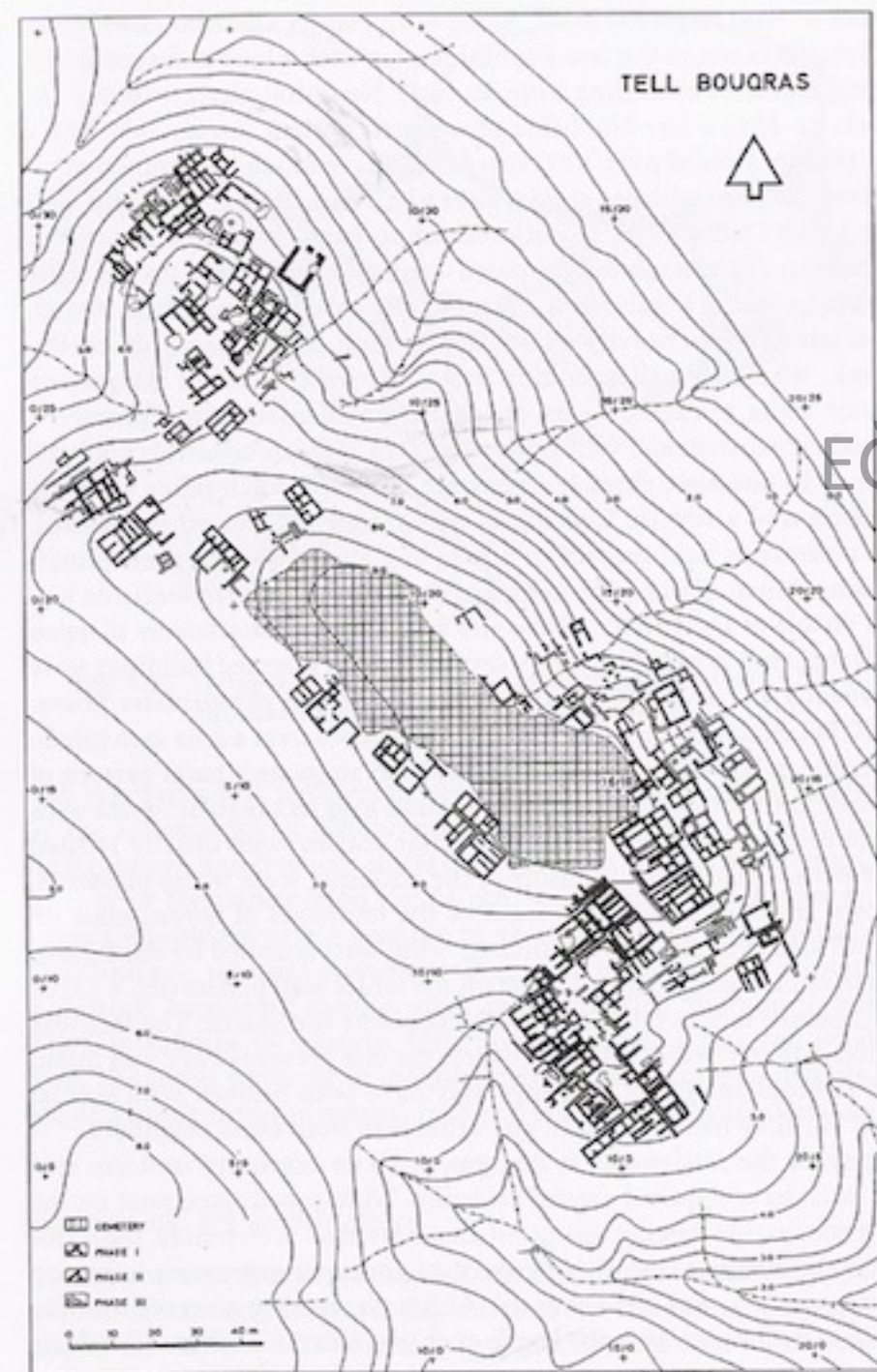

EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

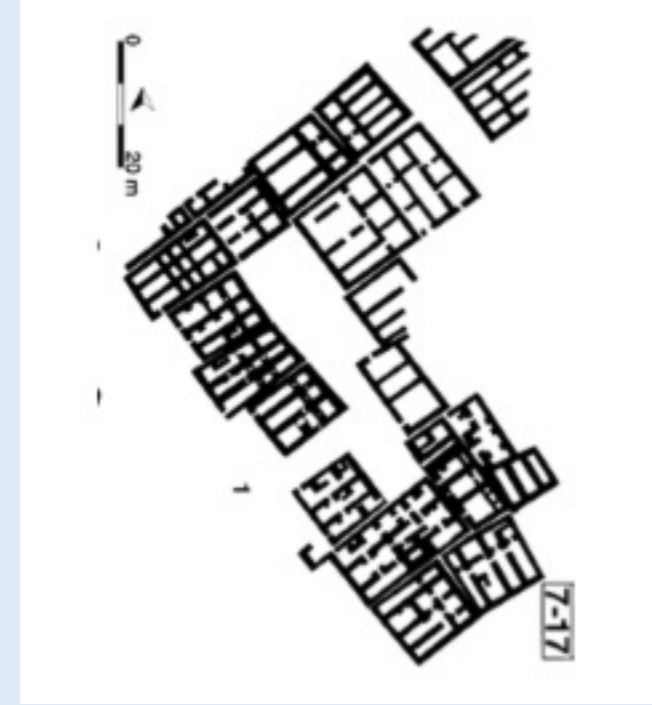
BUKRAŞ'TAN TAŞ KAPLAR

Çakmak taşı alet endüstrisi kapsamında birçok ok ucu ve mızrak ucu tipleri görüyoruz. Bu tipler aynı dönemde Filistin bölgesinde yaygın.

Çok sayıda obsidyen alet üretilmiş. Anadolu ile de ilişkiler mevcut.

Oturan kadın figürleri var. p.t.'den yapılmış, Çatalhöyük örnekleriyle benzerlik taşır. Ayrıca küçük ayaklı taş kaplar mevcut.

**DERSİMİZDE
İNCELENEN
YERLEŞİMLERİN
KONUMLARI**

**NAHAL OREN
RAMAD
BEISAMOUN
YIFTAHEL
AIN GAZAL
CERIHO
NAHAL HEMAR**

RAMAD:

Suriye sınırları içinde Şam kentinin 15 km güneybatısında bir merkezdir. III tabaka mevcuttur. Suriye Eski Eserler Müdürlüğüne kazılmıştır. Ramad yaklaşık olarak Bukraş ile çağdaş ve aynı ölçülere sahip, bir merkezdir. Hermo dağının eteklerinde yer alır.

I. Tabaka:

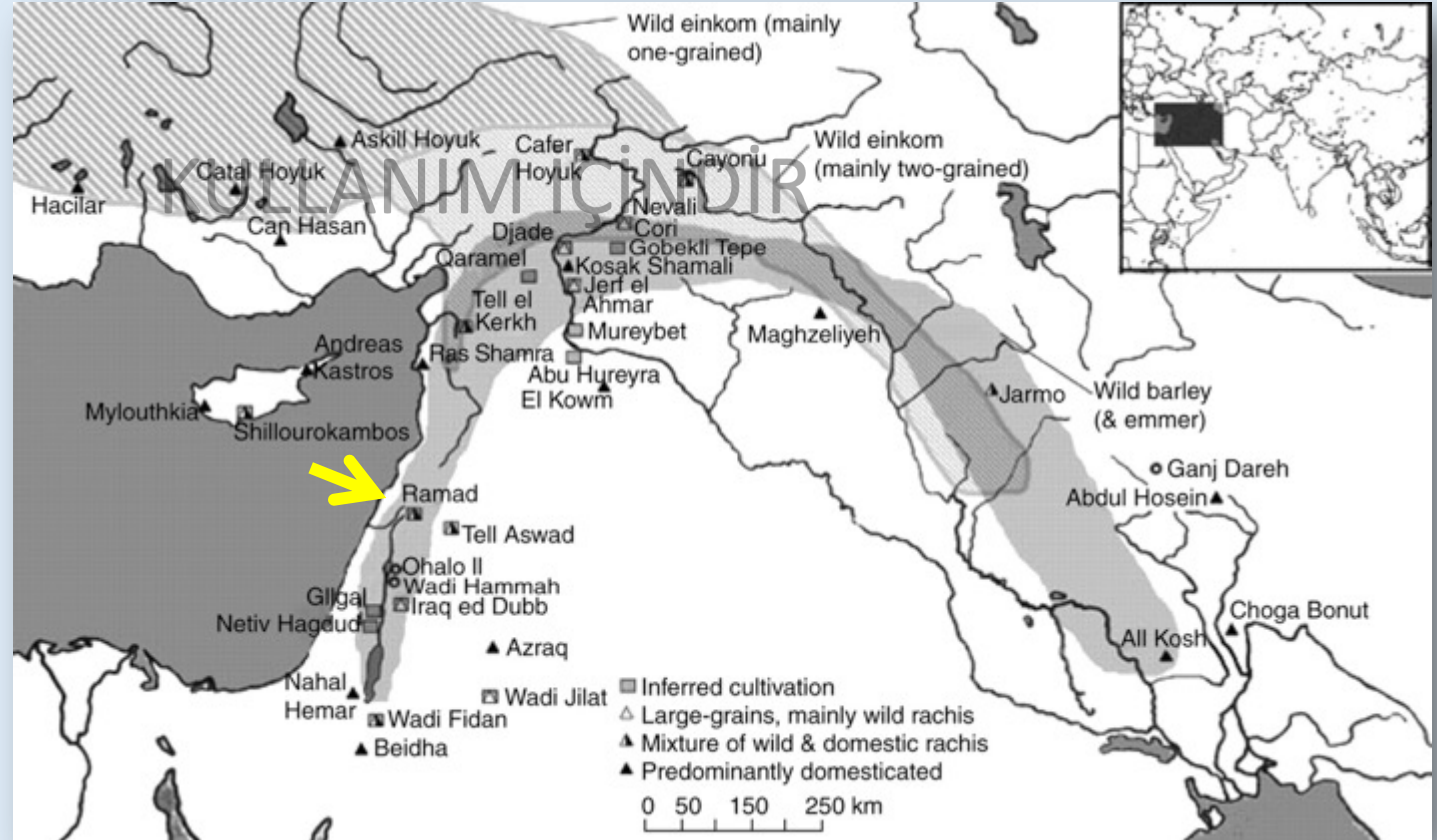
M.Ö.6250-6000;

II. Tabaka:

M.Ö.6000-5800

III. Tabaka:

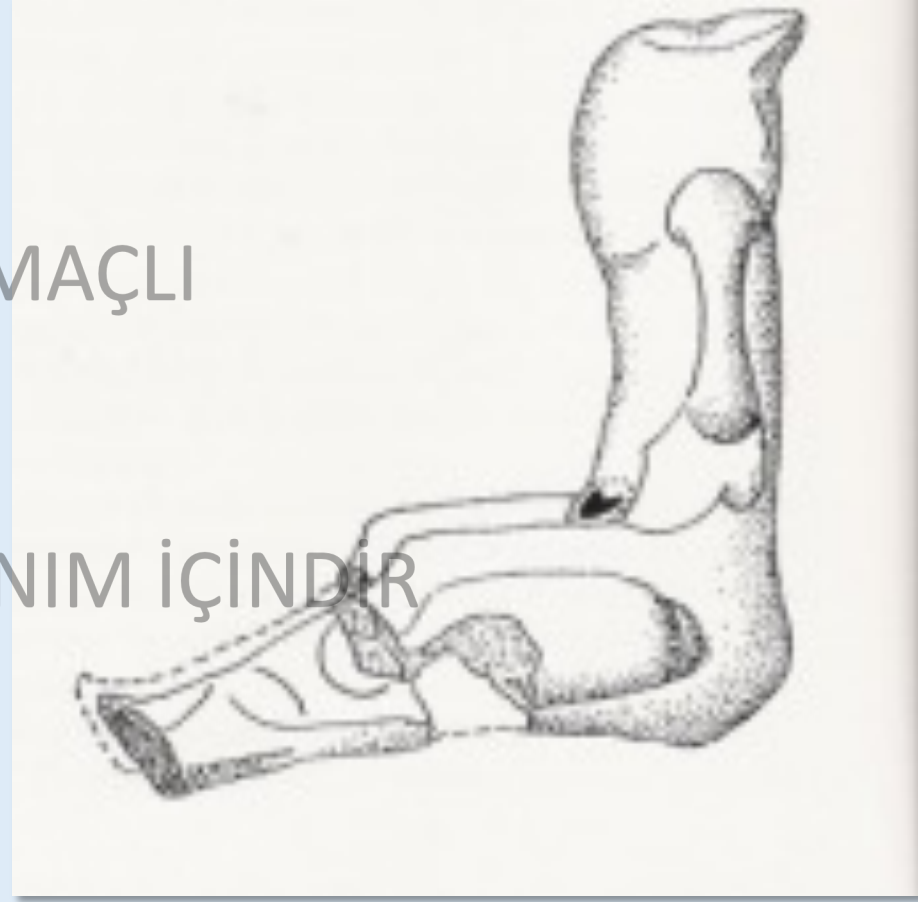
M.Ö.5800-5500.

Ramad bereketli, yağmur alan ve kuru tarıma elverişli bir bölgededir. Bukraş ise kuru step bar alanda yer alır. Arpa, buğday, mercimek ve keten yetiştirilmiştir. Yabani bitkiler halen kullanılıyor. Gazel ve geyik avlanmıştır.

Yuvarlak kulübelere, köşeli evlere geçiş Mureybit'te gözlenmiştir. Aynı durum Ramad'da da mevcut. Ramad'ın en eski yerleşimi olan I'de insanlar toprağa yarı gömülmüş oval yapılarda oturuyorlardı. Bazılarının çapı 3-4m.dir. Sıkıştırılmış çamurdan inşa edilmiş olup, kireç sıvalı tabana sahipler. İşlenmiş kafatası burada da görülüyor. Kafatası kille kaplanmış ve boyanmış.

Deniz kabukları ile göz çukurları süslenmiştir. Ramad I'de kilden kadın ve hayvan figürleri de ele geçmiştir. Yerleşimde çakmaktaşı ve obsidyen aletler yapılmış. Obsidyen buraya O. Anadolu'dan geliyor.

EGİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

RAMAD

Ramad I ve II'nin karakteristik özelliği tam bir baş gibi görünecek şekilde kireçler şekillendirilmiş. İnsan kafataslarının bulunduğu çukurların mevcudiyetindedir. Beyaz tebeşirle gözler kapanmış, kırmızı boya ile saçlar belirtilmiş. şam Müzesindeki laboratuvarda bir düzüne kadar temizlerken aralarında parça halinde 2 figürün bulunmuş. Baş silindirik ve üst kısmı düzleştirilmiş. Bu tip figürlerin Mureybet'te de gördüğünüz işlenmiş kafataslarına kaide görevi yapmış olabileceği yorumlanmaktadır. (Yük.:25; Genişlik: 8,5; Derinlik :16cm.)

II. Tabaka yuvarlak planlı evler, yerlerini tabanları sıvalı kerpiç duvarlı evlere bırakıyor. Bazı evlerde taş temeller gözleniyor. (Beyaz) Kaplar ilk kez görülüyor. Ayrıca bir yerleşimde daha modelize edilmiş kafatasları var. Kilden yapılmış oturan başsız bir kadın figürü ile beraber bulunmuşlar. Figür sıvalı ve kırmızı boyalı.

Ramad III. Bu safhada seramik çıkıyor. Siyah görünümlü cildi parlak bir seramik. Ayrıca p.t.dan cilalı, boyalı fig. başları görülüyor. Bunlar Byblos ve Yarımtepe örnekleriyle kıyaslanabilir. Keçi, koyun, domuz, köpek ve sığır gibi hayvanların varlığı görülüyor. Bu tabakada önemli bir mimari özellik mevcut değil.

KULLANIM İÇİNDİR

Ramad, Yakınoğuda geç MÖ VI.bin yılda, daire planlı evlerden oluşan bir yerleşimden köşe katlı yapılar ve sokaklarla standartlaştırılmış bir kasaba yerleşimine geçişe bir örnek teşkil eder. Ziraat gelişen ve yayılan bir ölçekte uygulanmıştır. Dini yenilikler Bukraş ve Mureybit'te olduğu gibi yerleşik bir toplumun başlangıcı ile ilişkili olarak ortaya çıkar.

**BEISAMOUN/BAYSAMUN
KUZEY İSRAİL
PPNB**

KAFATASI KÜLTÜ İÇİN ÖRNEKLER

TELL ASWAD

TEL ASWAD'IN GÜNÜMÜZDEKİ ADI: SUUKSU
(ARAPÇA'DA KARA TEPE)

BÜYÜK BİR NEOLİTİK HÖYÜK, 5 HEKTAR
ŞAM'IN 48 KM YAKINLARINDA, BARADA IRMAĞI
YAKININDADIR

250X250 M

M.Ö. 8700-7500

H. De CONTEISON, D. STORDEUR, B.JAMOUS

ÇAKMAK TAŞI ALET VE SİLAHLAR ASWAIAN VE CERIHO
OK UÇLARI VAR. ANADOLU'DAN OBSİDYEN İTHAL EDİLMİŞ.
9 KİLLE KAPLANMIŞ KAFATASI MODELİ MEVCUT.

KAFATASI KÜLTÜ İÇİN ÖRNEKLER

PPNB
M.Ö.6000-7000
YIFTAH'EL
AŞAĞI GALİEE'DE
(İSRAİL)

YIFTAHEL
KUZEY İSRAİL'DE AŞAĞI
GALİEE BÖLGESİNDEDİR.
1992-2008'DE
KAZILMIŞTIR.
PPNB'DEN ESKİ TUNÇ ÇAĞI
İ'E
KADAR YERLEŞİM VAR.
PPNB'DE
EVCİLLEŞTİRİLMİŞ
EN ESKİ BAKLA
TOHUMLARI
BULUNMUŞTUR.

AYN GAZAL

***İlk olarak Orta Çanak Çömleksiz Neolitik B'de (PPNB) yerleşim ortaya çıkıyor. İki safhalı. M.Ö.10300-9550.**

***Evler, taş aletler, silahlar, taş ve kil figürinler, güneşte kurutulmuş kilden kaplar, mezarlar, bitki kalıntıları ve hayvan kemikleri bulundu.**

***Bu buluntular Ayn Gazal'ın önemli bir erken tarım yerleşimi (Ürdün'de) olduğunu gösterdi.**

***Ürdün'deki diğer ÇÇNB (PPNB) yerleşimleri:**

***Ayn Gazal'ın kelime anlamı "Gazellerin Sıçraması Wadi Shuieib, Basta, Es-Sifiya, Ain Jammam ve Al-Baseet" dır.**

***Ayn Gazal'da yaşam, birden fazla odalı evlerde sürdürülmüştür.**

***Evler, taş duvarlı ve ahşap çatı mertekli, fırınlı. Kireçtaşından yapılmış güzel sıva, elle kırmızı boyadan yapılmış süslemeyle dekore edilmiş.**

***Duvarlar ve zeminler sıvalı ve boyalı.**

***Ocaklarda ve diğer yerlerde bulunan bitki kalıntılarına uygulanan Carbon-14 yöntemi ile yerleşim tarihlendirilmiş.**

***Ayn Gazal insanları yıl boyu yerleşimlerinde kalmışlar. Avcılık, hayvancılık ve tarımla uğraşmışlar.**

***Süt, arpa, buğday, mercimek, nohut ve bezelye kullanmışlar.**

***Et ihtiyaçlarını vahşi hayvanları, sığır, domuz ve gazel avlayarak karşılamışlar.**

***Ayrıca, yabani bitkiler, badem, incir ve fıstık toplamışlardır.**

GÇÇNB
(Geç Çanak Çömleksiz
Neolitik B9
LPPNB

Geç Yarmukyan kamp yerleşimi. Ortadaki yol, ilk olarak GÇÇNB veya ÇÇNC yaşayanları tarafından inşa edilmiş olup, Yarmukyan dönemde de kullanılmıştır.

**Sağ altta Yarmukyan en az üç odası ile “uzun ev”i (yakl. 4 x 9 m.)
Dış kesimde küçük bir oval “mutfak” mevcut.**

OÇÇNB
(Orta Çanak Çömleksiz
Neolitik B)
MPPNB

Bir OÇÇNB taban altı gömüt. Kafatası alınmış, çene kemiği görülüyor.

GÇÇNB döneminde inşa edilmiş bir apsidal yapı, fakat daha sonra Yarmukyan'da değiştirilerek kullanılmış

Daire planlı "kutsal mekan". Daire plan, apsidal planla başlayan yapının 4. kullanım safhasına ait.

İki adet yuvarlak planlı "kutsal alan". Soldaki olasılıkla diğerinin yerine acilen yapılmış.

LPPNB tapınağının doğudan görünüşü. Arkadaki (doğu) duvarı, insan biçimli büyük bir ortostat görünümündedir.

***Ayn Gazal NB (MÖ 8500-5500) kültürünün önemli özelliklerini göstermektedir. Ürdün, İsrail, Lübnan ve Suriye'de izleri mevcut.**

***Bu kültür, yıl boyu kullanılan kulübeler, gelişmiş taş aletler kullanan, hububat ve baklagiller tarımı ile yaşayan, koyun ve keçi sürüleri besleyen ve avcılık ile yabani bitki toplayıcılığı ile uğraşan insanların kurduğu köylerin dönemidir.**

***PPNB kültürü bir çeşit neolitik altın ağdır.**

***Bu dönemde, uzun mesafeli obsidyen, deniz kabuğu ve diğer malzemelerin değişimi mevcut.**

***M.Ö.6000 civarında birçok yerleşim terk edildi.**

***Ayn Gazal ve bir kaç tanesi yaşamaya devam etti.**

***ÇÇNB sonunda ne olduğu sorusu arkeologlar tarafından sorulmaktadır.**

***Aynı dönemde bereketli hilalde bir çok yerleşim terk edilmiş.**

***Bazı arkeologlar çevresel bir değişim olduğuna inanmaktadır. Ya doğal iklim değişti ya da ekolojik değişim ormanların ve sebzelerin yok olmasına neden olmuştur.**

***Ayn Gazal ve diğer PPNB kültür sitelerinde taştan ve kilden küçük hayvan ve insan figürleri yapmaya devam edegelmişler.**

***Dönemin yeni bir özelliği olarak insan figürleri daha büyük yapılmaya başlamış.**

***Figürinler taban altındaki mezarlarda bulunmuşlar.**

***Benzer heykelciklerin parçaları Neolitik Ceriho ve Nahal Hemar'da bulunmuştur.**

***Ayn Gazal heykelleri iki ana tip oluştur.**

A) Tam olanlar

B) Büstler.

***Konservasyonları London ve Smithsonian Enstitü'sünde devam etmektedir.**

•MPPNB konteksinde 195 figür bulunmuş, 40 insan ve 155 hayvan.

•Figürlerin sadece %19'u LPPNB'ye ve PPNC'ye aitler.

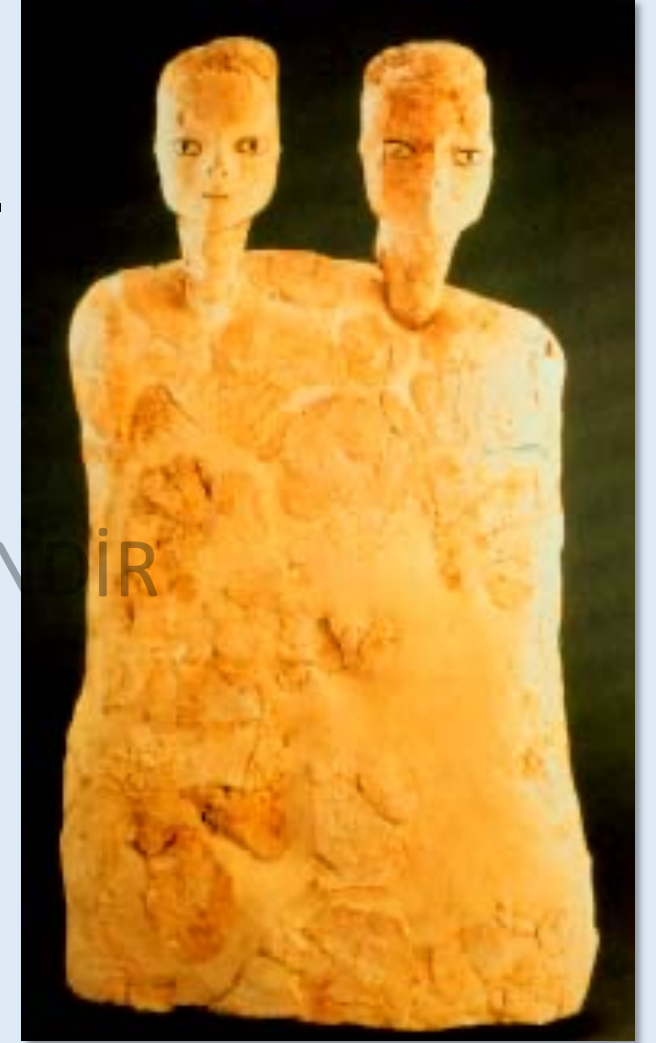

***Bunlar acemi bir işçiliğin eseridirler. Ne amaçla yapıldılar?. Kolsuzlar ve cinsiyetsizler.**

***Büyük ölçüleri ve mezarda bulunmaları, bunların önemli kişilikleri, aile veya kabile atalarını temsil ettiklerini göstermektedir.**

***ki başlı büstler insan çiftlerini temsil etmekle beraber, insan olmayan –belki super adam- dünyayı vurguluyorlar.**

***Belki de bunlar kahramanları, tanrıları veya tanrıçaları temsil ediyorlar.**

EGİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİN İR

E... MAÇLI

KU... ANIM İÇİNDİR

AYN GAZAL

EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİNDİR

AYN GAZAL MASKLAR

EĞİTİM AMAÇLI

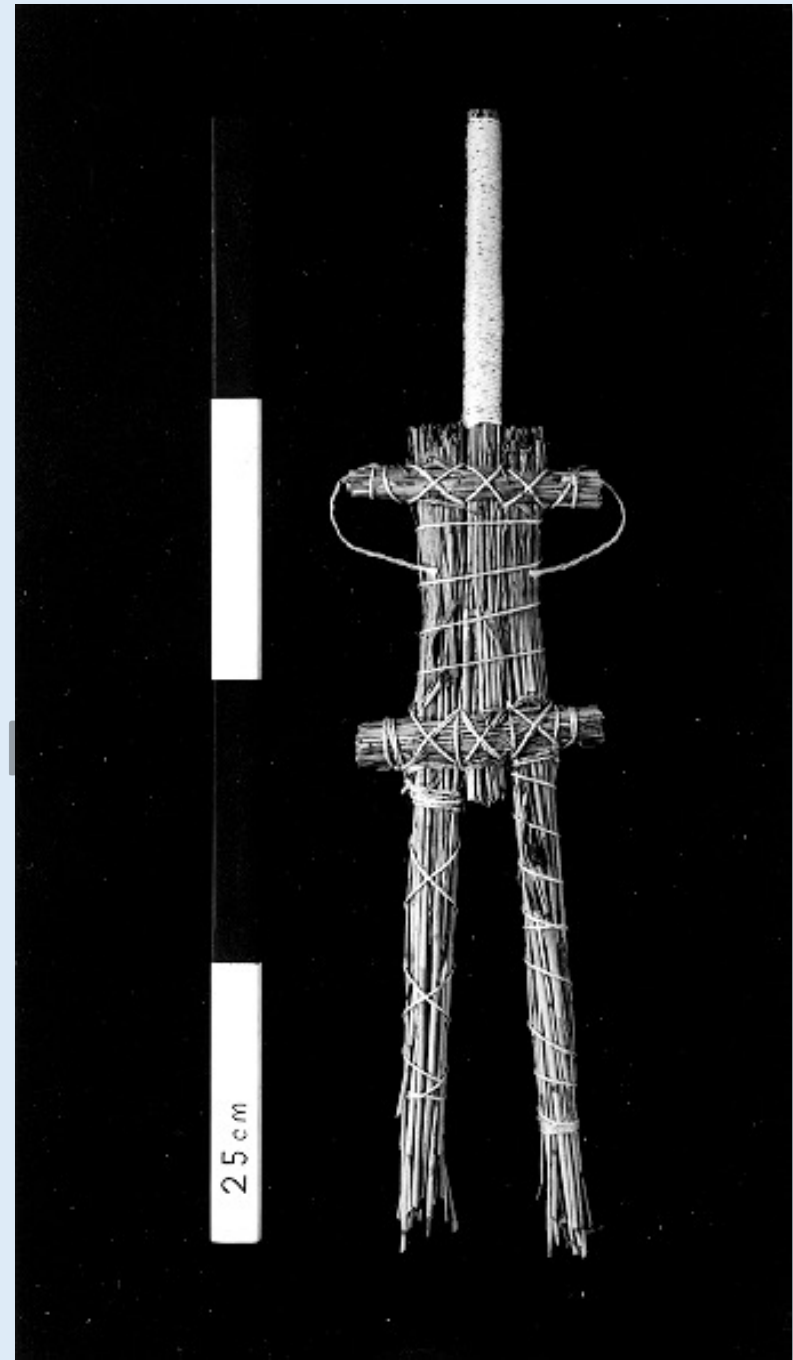
KULLANIMIÇİNDİR

EĞİTİM AMAÇLI

KULLANIM İÇİN

YAPIM
TEKNIĞİ

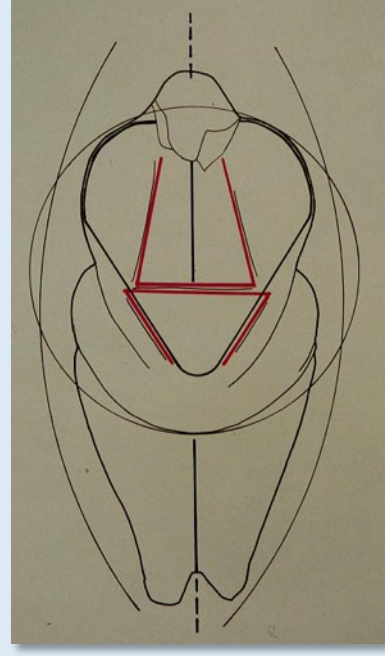
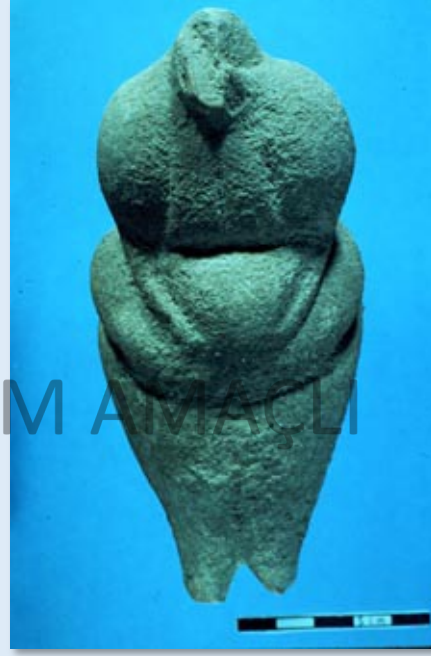
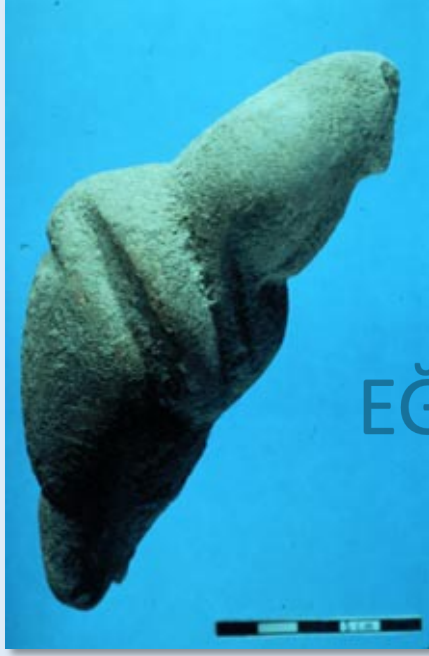

EĞİTİM AMAÇLI

ANIM İÇİNDİR

AYN GAZAL

EĞİTİM AMAÇLI

ANA TANRIÇA HEYKELCİĞİ

KULLANIM İÇİNDİR

